

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 14. januar 2022
Kontor: Proces- og Insolvensrets-
kontoret
Sagsbeh: Mia Bülow Schumacher
Sagsnr.: 2021-0030-7025
Dok.: 2266923

Besvarelse af spørgsmål nr. 395 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 395 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 17. december 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Preben Bang Henriksen (V).

Nick Hækkerup

/

Jørgen Jørgensen

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 395 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere henvendelse fra borger vedrørende værgemålsloven og arveloven, jf. REU alm. del - bilag 103?”

Svar:

1. Jeg har fuld forståelse for den store og svære opgave, det kan være at varetage en anden persons personlige og økonomiske anliggender. Dette gælder ikke mindst, når det drejer sig om et nært familiemedlem. Derfor er det ikke overraskende, at man som værge kan opleve at have spørgsmål, som kræver afklaring.

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet om reglerne om anbringelse af midler, som tilhører personer under værgemål, indhentet en udtalelse fra Civilstyrelsen, der har oplyst følgende:

”Det følger af værgemålslovens § 36, at kontante midler omfattende af et værgemål skal indsættes i en forvaltningsafdeling, i et pengeinstitut, eller anbringes i aktiver, som giver betryggende sikkerhed.

Værgemålsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1444 af 13. december 2013) indeholder i kapitel 3 regler om, i hvilke aktiver midler omfattet af et værgemål kan anbringes. Baggrunden for disse regler er, at midler, der tilhører personer under værgemål, så vidt muligt skal bevares til dennes forsørgelse.

Det fremgår af betænkning nr. 1247 fra 1993 om værgemål, s. 271, at grundholdningen er den, at administrationen af værgemålsmidler skal være konservativ. Det tilstræbes tillige, at midlerne giver rimelige renter eller andet udbytte.

Anbringelsesreglerne for midler tilhørende personer under værgemål har traditionelt været stort set identiske med anbringelsesreglerne for fonde og båndlagte midler.

Anbringelsesreglerne for fonde blev ændret ved bekendtgørelse nr. 1525 af 28. oktober 2020 om anbringelse og bestyrelse af fondes midler. Ændringen indebærer bl.a. en forhøjelse af grænsen for anbringelse af fondsmidler i aktier og aktielignende produkter i lyset af de senere års lave renteniveau og det deraf følgende lave afkast. Civilstyrelsen har i 2021 arbejdet på en bredere revision af værgemålsbekendtgørelsen, som ikke blot vedrører an-

bringelsesreglerne, men også omfatter en række andre bestemmelser i bekendtgørelsen. Forslag til en ny værgemålsbekendtgørelse forventes at blive sendt i høring i 1. kvartal af 2022.”

2. Hvad angår muligheden for, at personer under værgemål kan disponere over egne midler i et testamente, kan Justitsministeriet generelt oplyse, at det følger af arveloven, at en testamentarisk bestemmelse er ugyldig, hvis testator ved dens oprettelse på grund af sindssygdom, herunder svær demens, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller en lignende tilstand manglede evnen til fornuftsmæssigt at råde over sine ejendele. Det beror på en konkret vurdering, om en testamentarisk bestemmelse er ugyldig som følge af en eller flere af de nævnte årsager.

En værge for en person under værgemål har ikke adgang til at oprette et testamente på den pågældendes vegne. Baggrunden herfor er, at oprettelse af et testamente er en meget personlig disposition, der altid bør foretages af testator selv, ligesom det er med til at sikre mod misbrug og forsøg fra mulige testamentsarvinger på at påvirke værgen.

I de tilfælde, hvor der ikke er oprettet testamente, følger det af arveloven, at en arveladers nærmeste arvinger er dennes børn, som arver lige. Er et barn dødt, træder dets børn (dvs. arveladers børnebørn) i dets sted og arver indbyrdes lige. Hvis en person dør uden at efterlade sig livsarvinger og uden at have oprettet testamente, tilfalder arven den pågældendes forældre, der hver arver en halvdel. Er en af forældrene død, træder dennes børn i den pågældendes sted og arver indbyrdes lige. På tilsvarende måde med fjernere livsarvinger. Er der ingen livsarvinger efter den ene af forældrene, arver den anden af forældrene eller dennes livsarvinger alene.

Efterlader arvelader sig ingen af ovenstående arvringer, arver arveladerens bedsteforældre. Halvdelen af arven tilfalder bedsteforældrene på den ene forælders side og halvdelen bedsteforældrene på den anden forælders side. Er en af bedsteforældrene død, træder dennes børn, men ikke fjernere livsarvinger, i den pågældendes sted.

Det er således alene i de tilfælde, hvor en person dør uden at efterlade sig arvinger efter arveloven og uden at have oprettet testamente, at arven tilfalder staten.

3. Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet om kørselsgodtgørelse indhentet en udtalelse fra Familieretshuset, der har oplyst følgende:

”Familieretshuset fører efter værgemålsloven og bekendtgørelse om værgemål tilsyn med værgen, herunder værgens økonomiske dækning af kørselsudgifter.

Dette betyder blandt andet, at forbrug af formue altid kræver Familieretshusets godkendelse. Derudover skal Familieretshuset godkende visse særlige dispositioner, som værgen ønsker at foretage. Det gælder f.eks. køb og salg af fast ejendom, gældsstiftelse og gavegivning, medmindre gaverne er af ubetydelig værdi.

Ønsker værgen økonomisk dækning af de kørselsudgifter denne har i sin egenskab af at være værge eller ved at fragte værgede til forskellige aktiviteter, kræver dette tillige Familieretshusets godkendelse. Dette skyldes den interessekonflikt, der er mellem værgen og den værgede i denne situation ved, at værgen skal varetage interesserne for den værgede og samtidig ønsker sig betaling fra værgede for visse ydelser.”

4. Reglerne om værgemål er udtryk for en nøje afvejning af på den ene side hensynet til at beskytte personen under værgemål og på den anden side hensynet til ikke at skabe unødigt besvær for værgen. Disse hensyn kan undertiden være modsatrettede, og jeg har forståelse for, at reglerne kan opleves som meget indgribende. Dette gælder ikke mindst i de tilfælde, hvor værgen og personen under værgemål er i nær familie, og hvor der derfor også er følelsesmæssige hensyn involveret.

Imidlertid er det vigtigt for mig, at reglerne yder en i alle tilfælde tilstrækkelig beskyttelse af den, der er under værgemål. De gældende regler på værgemålsområdet er udtryk for dette ønske. Jeg har dog noteret mig, at Civilstyrelsen aktuelt arbejder på en mere tidssvarende regulering af reglerne om anbringelse af midler, som tilhører personer under værgemål.

Arvelovens regler om testamenters gyldighed er begrundet i, at testator skal være bevidst om et testamentes indhold og betydning ved oprettelsen. Dette er i øvrigt i overensstemmelse med værgemålslovens regler, hvorefter en aftale ikke er bindende, hvis det må antages, at den er indgået af en person, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, hæmmet psykisk udvikling, forbigående sindsforvirring eller lignende tilstand, manglede evnen

til at handle fornuftmæssigt. Jeg har stor forståelse for, at det kan virke meget utilfredsstillende, at en arv tilfalder staten, men af de nævnte grunde finder jeg ikke anledning til at ændre reglerne på området.